

Godkjenning av planprogram for Kulturminneplan Sortland kommune

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
016/17	Formannskapet	26.01.2017

INNSTILLING

- Sortland formannskap slutter seg til det framlagte forslaget til planprogram for utarbeidelse av kulturminneplan for Sortland kommune med tilhørende forutsatt finansieringsplan.
- Arbeidet igangsettes når planarbeidet er fullfinansiert.

Formannskapet - 016/17

FS - behandling:

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

FS - vedtak:

- Sortland formannskap slutter seg til det framlagte forslaget til planprogram for utarbeidelse av kulturminneplan for Sortland kommune med tilhørende forutsatt finansieringsplan.
- Arbeidet igangsettes når planarbeidet er fullfinansiert.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN

Riksantikvaren har som målsetting å styrke den kommunale kompetansen på forvaltningen av kulturminner lokalt, og startet derfor prosjektet *Kunnskapsløftet for kulturminneforvaltningen* i 2011, som skal gå fram til 2020. Kommunene oppfordres fra Riksantikvaren til å utarbeide kulturminneplaner, og det gis tilskudd basert på innkomne søknader. Det stilles krav om politisk

tilslutning før søknad kan fremmes. Rådmannen fremmer på bakgrunn av dette *Planprogram for Kulturminneplan for Sortland kommune* for godkjenning.

FAKTA I SAKEN

I Sortland er utarbeidelse av Kulturminneplan for Sortland tatt med i planstrategien for Sortland, som rådmannen fremmer for politisk behandling. Det er her forutsatt at planen skal være en kommunedelplan, og følge de kravene i Plan- og bygningsloven, i tillegg til at føringene i Kulturminneloven.

Mye kartlagt og registrert men ingen plan

I Sortland kommune har det vært gjennomført kartlegginger og registreringer av kulturminner fra slutten av 1800-tallet og fram til i dag. Her kan blant annet nevnes:

Kulturminneregistreringer som er foretatt:

- Verna trehusbebyggelse i sentrum (Byplan for Sortland)
- SEFRAK-registreringer www.miljostatus.no
- Arkeologiske registreringer lagt inn på www.kulturminnesok.no
- Registreringer foretatt av Olaus M. Nicolaisen på slutten av 1800-tallet ; pionerinnsats i nordnorsk sammenheng (gjelder særlig gravminner)
- Sametinget og Nordland fylkeskommune har gjennomført flere avgrensede registreringer i de siste årene, bl.a. på Eidsfjord vestsida
- «Møte med Vesterålen»-serien og «Fotefar mot Nord»

I tillegg har andre initiativ og prosjekter gitt verdifull oversikt:

- Gårds- og slektshistorie i Sortland, bind 1 – 5.(Johan Borgos og Asmund Andreassen/ Sortland Museum), samt Sortland Historie, bind 1 (generell historie fra de eldste tider og til ca. 1720)
- Historisk årbok for Sortland 1985-2015: 22 utgaver (Sortland Historielag)
- Registrering av båter, bruk og motorer igangsatt (Sortland Kystlag)
- Lokalhistorisk fotosamling som Museum Nord forvalter for Sortland kommune (her inngår også Skjegstad/ Grindstein-samlinga)
- Muntlig minneinnsamlinger i form av intervjuer
- Diverse utgivelser i privat regi: Aslaug Holten Aspen: «Sortland tettsted 1900-1940»; Alf Oxem: «Fra gård til by», diverse bedriftshistorieutgivelse; apotek, trafikk, meieri, hermetikkfabrikk, kraftlag, entreprenør etc.)

Kommunale planer utarbeidet som også omhandler kulturminner:

- Kommunedelplan "Idrett, fysisk aktivitet og naturopplevelser 2014 – 2017" (revisjon av planen påbegynt)
- Byplan for Sortland
- Arealplan og reguleringsplaner
- Strategiplan for Kulturfabrikken Sortland KF

VURDERING

En egen kommunedelplan for kulturminner, der kommunen skaffer seg oversikt over sine kulturminner og vurderer kulturminnenes verdi, vil være viktig for kommunes planarbeid og øvrige virksomhet. Det vil samtidig ha stor betydning for Sortlands identitet, særlig med

bakgrunn i den store innflyttingen som er til Sortland. Planen vil være nyttig i formidling og skjøtsel av kulturminnene som gis vernestatus. Vernestatus i planen vil videre ha betydning for eiere av f.eks. bygninger som skal søke tilskudd til rehabilitering.

Den omfattende registreringen som allerede er gjort sier i seg selv at ikke alt kan eller skal vernes. Et hensiktsmessig vern må ta utgangspunkt i prioriteringer som bygger på verdivurdering. De kulturminnene som har vern etter Kulturminneloven er primært et ansvar for nasjonal og regional vernemyndighet. Sortland er imidlertid også rik på kulturminner som ikke har legalvern. Her er det primært kommunens ansvar og frihet til å foreta verdivurdering og eventuelt gi vern gjennom f.eks Plan- og bygningsloven og gjennom samarbeid med Museum Nord og andre. Behovet for en slik verdivurdering er viktig for å kunne utarbeide forvaltningsplan/handlingsplan for lokale kulturminner, samt plan og for skjøtsel og formidling.

Ved å åpne for bred deltakelse i prosessen vil det bidra til å skape større bevissthet om kulturminnene, samtidig som det vil tilføre svært viktig lokalkunnskap, som er helt avgjørende for å lykkes med et godt sluttprodukt.

Personalmessige vurderinger

Utarbeidelse av en kommunedel for kulturminner i Sortland vil forutsette av ansatte i kommunens planavdeling og i administrasjonen i Kulturfabrikken Sortland KF deltar i utarbeidelsen av planen. Det er foreslått å engasjere en person i 10 % stilling, som skal være ansvarlig for å skrive planen.

Økonomiske vurderinger

Riksantikvaren har gitt kr. 100.000,- i tilskudd til hver av kommunene som fram til nå har igangsatt arbeidet med lokale kulturminneplaner. I egenandelen på kr. 184.000,- inngår arbeidsinnsats av ansatte i Sortland kommune og Kulturfabrikken Sortland KF, kontorutgifter, trykking/formidling av planen, møteutgifter (leie lokaler, honorar eksternt foredragsholder o.l.). Dersom det kreves ytterligere finansiering, vil Kulturfabrikken Sortland KF fremme egen sak i forbindelse med budsjettregulering nr. 1 i 2017.

Folkehelse vurderinger

Formidling av kulturminner er ett av flere viktige element når lag og foreninger, Sortland kommune og andre tilrettelegger turløyper, eller inviterer til kulturhistoriske vandringer. Skoler, barnehager, befolkningen for øvrig og tilreisende benytter slike tilbud i undervisningen og til rekreasjon og opplevelser.

Rådmannens vurderinger

En kulturminneplan vil skape forutsigbarhet i forhold til øvrig kommunale planlegging, og vil kunne bidra positivt til identitetsskaping og til verdiskaping i flere sammenhenger s.s. reiseliv og økt forståelse for ivaretagelse av vår felles kulturarv.

Konklusjon

Rådmannen tilrår at planprogrammet for utarbeidelse av en kulturminneplan for Sortland

godkjennes, og at Sortland kommune søker Riksantikvaren om tilskudd.

Journalposter i arkivsaken:

Kulturminner i kommunene (KIK) - Invitasjon til å søke om midler til utarbeidelse av kommunal kulturminneplan

Styrket kommunal kulturminnekompetanse - invitasjon til samarbeid 2016

Vedlegg:

Planprogram Kulturminneplan Sortland kommune